

EVROPSKA KOMISIJA
GENERALNI DIREKTORAT
OBDAVČENJE IN CARINSKA UNIJA

Varnost in zaščita, olajševanje trgovine in mednarodno usklajevanje
Zaščita državljanov in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine

Smernice za uvozni nadzor na področju varnosti in skladnosti proizvodov

Te smernice niso pravno zavezujoč akt, temveč imajo obrazložiten pomen.

Splošni del

Kontaktna oseba:

veljavni poštni predal enote:

taxud-unit-b1@ec.europa.eu.

Kazalo

1. Uvod

2. Namen, cilji in ciljna skupina Smernic

2.1 Namen

2.2 Cilji

2.3 Ciljna skupina

3. Pregled zakonodaje EU, vključno z razlago pravnih zahtev in obsegom nadzora na mejah

3.1 Ustrezne opredelitve

3.2 Pravne zahteve

3.2.1 *Določbe glede carinskega nadzora iz carinskega zakonika Skupnosti*

3.2.2 *Nadzor proizvodov, ki vstopajo na trg EU, ki ga opravljajo carinski organi skladno s členi 27 do 29 Uredbe (ES) št. 765/2008*

3.3 Glavne obveznosti zadevnih gospodarskih subjektov

3.4 Razlaga v zvezi z rokom „treh delovnih dni“, navedenim v členu 28 Uredbe (ES) št. 765/2008

4. Operativni postopki

4.1 Skupni pristop carinskih organov in organov za nadzor trga k uvoznemu nadzoru

4.2 Nadzor v okviru poenostavljenega carinskega postopka

5. Načela sodelovanja med carinskimi organi in organi za nadzor trga

6. Priporočeni elementi za vključitev v nacionalne sporazume med carinskimi organi in organi za nadzor trga v zvezi z nadzorom varnosti in skladnosti

1. UVOD

Člen 1(2) Uredbe (ES) št. 765/2008¹ navaja, da bo okvir za nadzor trga zagotovil „[...] visoko stopnjo zaščite javnih interesov, kot so varovanje zdravja nasploh, varnost in zdravje pri delu, varstvo potrošnikov, okolja in varnosti“. Ta cilj mora biti dosežen za vse proizvode, ki so na voljo na trgu EU, ne glede na to, ali so bili proizvedeni v EU ali v tretji državi. Zato Uredba zagotavlja tudi okvir za nadzor proizvodov iz tretjih držav.

Najučinkovitejši način za zagotovitev, da uvoženi proizvodi, ki niso varni² ali so neskladni, niso dani na trg, je izvajanje ustreznih pregledov pred sprostitvijo teh proizvodov v prosti promet. To zahteva vključitev carinskih organov, tj. edine službe, ki ima popoln pregled nad trgovinskimi tokovi prek zunanjih meja EU. Poleg tega obstaja potreba po enotnem izvajanju določb EU o nadzoru varnosti in skladnosti. To se lahko doseže s sistematičnim sodelovanjem med organi za nadzor trga (MSA)³ in carinskimi organi. To bo zagotovilo enako zaščito državljanov EU, saj lahko blago po sprostitvi v prosti promet prosto kroži po enotnem trgu.

Komisija je usklajevala oblikovanje veljavnih smernic, v katerih so predstavniki držav članic posredovali svoje izkušnje iz postopkov carinskega nadzora ter iz organizacije upravnega sodelovanja med carinskimi organi in MSA. To orodje bo carinskim organom in MSA omogočilo, da zadovoljivo izvedejo svoje naloge v zvezi z zaščito več kot 500 milijonov državljanov.

Organi morajo za zagotovitev znanja učinkovito izvajati te odgovornosti, Komisija pa je skupaj z državami članicami za lažje izvajanje Uredbe (ES) št. 765/2008 oblikovala te smernice **za carino** ter za razvijanje sodelovanja med carinskimi organi in MSA.

Smernice so instrument za pomoč carinskim organom in MSA pri izboljševanju metod sodelovanja in dobre upravne prakse. Hkrati so Smernice osredotočene na praktična vprašanja, s katerimi se carinski organi soočajo pri izvajanju nadzora, povezanega z varnostjo in skladnostjo proizvodov.

Smernice so sestavljene iz splošnega in posebnega dela. Splošni del je bistven za razumevanje celotne ustrezne veljavne zakonodaje EU ter zlasti obveznosti glede nadzora varnosti in skladnosti ter sodelovanja med ustreznimi nacionalnimi organi. Temeljno poznavanje splošnega dela je odločilno tudi za pravilno in učinkovito izvajanje posebnega dela.

Posebni del Smernic je sestavljen iz informativnih listov za posamezne skupine proizvodov in iz kontrolnih seznamov za te posamezne skupine proizvodov. Ti bodo carinikom zagotovili popolne in celostne informacije za olajšanje nadzora, povezanega z varnostjo in skladnostjo proizvodov. Smernice ne vključujejo nadaljnjih podrobnih

¹ Glej UL L 218, 13.8.2008, str. 30.

² Glej Direktivo 95/2001, člen 2(b).

³ Seznam nacionalnih MSA, ki so ga države članice v skladu s členom 17 Uredbe (ES) št. 765/2008 posredovale Komisiji, je na voljo na naslednji povezavi: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/regulatory-policies-common-rules-for-products/index_en.htm.

ukrepov v okviru posamezne odgovornosti MSA v zvezi z odločitvijo za prepoved ali omejitev dajanja proizvoda na trg.

Treba je upoštevati, da ne usmerjajo nadzora na mejah, ki je določen v posebnih delih zakonodaje. Okvirni seznam teh posebnih delov zakonodaje je vključen v Prilogi k Smernicam.

Ob upoštevanju dejstva, da so upravne strukture med državami članicami različne, so bile Smernice pri opisovanju nadzora varnosti in skladnosti ter postopkov sodelovanja oblikovane na nepredpisujoč način in jih ni mogoče obravnavati kot obvezne. Smernice oblikujejo priporočila na podlagi najboljših praks in izmenjav mnenj med ustreznimi strokovnjaki ter uvajajo tiste elemente, ki naj bi se vključili v sporazume med carinskimi organi in MSA.

2. NAMEN, CILJI IN CILJNA SKUPINA SMERNIC

2.1 Namen

Glavni namen Smernic je podpora carinskih organov in MSA pri učinkovitem izvajanju nalog v skladu s členom 15(5) in določb iz členov 27 do 29 („*Nadzor proizvodov, ki vstopajo na trg Skupnosti*“) Uredbe (ES) št. 765/2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov, ki se uporablja od 1. januarja 2010.

Smernice se v glavnem nanašajo na položaj, v katerem so carinski organi „organi, pristojni za nadzor zunanjih meja,“ in potrebo po sodelovanju z nacionalnimi MSA. To zahteva **oblikovanje skupnega pristopa** za nadzor, ki ga carinski organi izvajajo v zvezi z zahtevami glede varnosti proizvodov ter doseganje **dobrega in tesnega upravnega sodelovanja ter učinkovite komunikacije med carinskimi organi in MSA**.

Poleg tega bi bilo treba zagotoviti uspešno in učinkovito sodelovanje, saj se lahko zgodi, da je na področju varnosti proizvodov v državah članicah za uvozni nadzor pristojen več kot en organ. V tem primeru ti organi med seboj sodelujejo z izmenjavo informacij, ki so pomembne glede na njihovo funkcijo, ali po potrebi na druge načine (člen 27(2) Uredbe (ES) št. 765/2008).

2.2 Cilj

Glavni cilj Smernic je podpiranje skladnosti z ustreznimi določbami Uredbe (ES) št. 765/2008. Zlasti:

- zagotovitev orodja za carinske organe in MSA za pomoč pri določanju proizvodov, ki niso varni ali so neskladni, pred sprostitvijo v prosti promet;
- oblikovanje primerne, priporočenega in, kjer je to mogoče, celovitega pristopa za nadzor varnosti in skladnosti iz Uredbe (ES) št. 765/2008 v zvezi z uvoženim blagom;
- spodbujanje učinkovitih postopkov nadzora, ki temeljijo na načelih obvladovanja tveganja in razvoju ustreznih profilov tveganja;

- izmenjava izkušenj in najboljših praks na področju nadzora varnosti in skladnosti proizvodov;
- uvedba priporočil za okrepitev sodelovanja med carinskimi organi in MSA.

2.3 Ciljna skupina

Glavna ciljna skupina so carinski organi in MSA v državah članicah, ki bodo imeli koristi od priporočenih postopkov, potrebnih za izvajanje uvoznega nadzora na področju varnosti proizvodov. To naj bi zagotovilo koristi za skladne gospodarske subjekte in tudi povečalo zaščito za državljane Unije.

3. PREGLED ZAKONODAJE EU, VKLJUČNO Z RAZLAGO PRAVNIH ZAHTEV IN OBSEGA NADZORA NA MEJAH

3.1 Ustrezne opredelitve

Za namene Smernic se uporabljajo nekateri specifični izrazi, opredeljeni v carinskem zakoniku Skupnosti⁴, kot so:

- carinski nadzor: posebna aktivnost carinskih organov za zagotovitev pravilne uporabe carinskih predpisov in druge zakonodaje, ki ureja vstop na trg Skupnosti, kot je Uredba (ES) št. 765/2008;
- prepustitev blaga: dejanje, s katerim carinski organi prepustijo blago za namene, ki jih določa carinski postopek, v katerega je blago dano;
- sprostitvev blaga v prosti promet: carinski postopek, s katerim neskupnostno blago pridobi carinski status skupnostnega blaga in ki omogoča sprostitvev blaga na enotni trg. Sprostitvev v prosti promet zajema uporabo ukrepov trgovinske politike, izpolnitev drugih formalnosti, predvidenih za uvoz blaga, in zaračunavanje zakonsko dolgovanih dajatev;
- poenostavljeni postopek: prijavljanje na podlagi hišnega carinjenja in poenostavljeni postopek prijavljanja, kot je opisan spodaj;
- poenostavljeni postopek prijavljanja: carinski organi lahko pooblastijo katero koli osebo, da blago vnese v carinski postopek na podlagi poenostavljene deklaracije, s katero lahko izpusti nekatere podrobne podatke in dokazila, ki so potrebni za standardno carinsko deklaracijo;
- prijavljanje na podlagi hišnega carinjenja: omogoča vnos blaga v carinski postopek v prostorih zadevne osebe ali na drugih krajih, ki so jih določili ali odobrili carinski organi. Ta postopek je opisan v členu 253 Uredbe (EGS) št. 2454/1993⁵ in gospodarskim subjektom, ki so za to pooblašteni, omogoča, da blaga pri deklaraciji za sprostitvev v prosti promet fizično ne predložijo carinskim organom;

⁴ Glej UL L 302, 19.10.1992, str. 1–50.

⁵ Glej UL L 253, 11.10.1993, str. 1–766.

- enotno dovoljenje za poenostavljene postopke z uradnim nazivom Enotno evropsko dovoljenje (SEA): shema, ki omogoča pooblastitev gospodarskega subjekta v eni državi članici (DČ) za vse njihove prevoze uvoznega in izvoznega tovora, ki ni iz ES, v Skupnosti. To gospodarskim subjektom omogoča centralizacijo računovodstva in plačevanje carin za vse transakcije v pooblaščen DČ, čeprav se lahko fizični nadzor in prepustitev blaga izvedeta v drugi DČ;

- neskupnostno blago, vneseno v carinski postopek, razen sprostitev v prosti promet: ti postopki so tranzit, carinsko skladiščenje, aktivno oplemenitenje, predelava pod carinskim nadzorom ali začasni uvoz.

V Smernicah se uporabljajo tudi nekateri specifični izrazi, opredeljeni v Uredbi (ES) št. 765/2008, kot so:

- dajanje na trg: pomeni, da je proizvod prvič na voljo na trgu Skupnosti;

- dostopnost na trgu: pomeni vsako dobavo proizvoda za distribucijo, porabo ali uporabo na trgu Skupnosti v okviru gospodarske dejavnosti, bodisi odplačno ali neodplačno;

- proizvajalec: pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki izdeluje proizvod ali za katero se tak proizvod načrtuje ali izdeluje in ki trži ta proizvod pod svojim imenom ali blagovno znamko;

- pooblaščen zastopnik: pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Skupnosti, ki jo je proizvajalec pisno pooblastil, da v njegovem imenu izvaja določene naloge v zvezi z obveznostmi proizvajalca v skladu z ustrežno zakonodajo Skupnosti;

- uvoznik: pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Skupnosti, ki da proizvod iz tretje države na trg Skupnosti;

- nadzor trga: pomeni dejavnosti, ki jih izvajajo javni organi, ter ukrepe, ki jih sprejmejo, da bi zagotovili skladnost proizvodov z zahtevami, določenimi v ustrezni usklajevalni zakonodaji Skupnosti, in da ti ne predstavljajo nevarnosti za zdravje, varnost ali za kakšen drug vidik zaščite javnih interesov;

- organ za nadzor trga: pomeni organ ali organe države članice, ki so pristojni za izvajanje nadzora trga na svojem ozemlju;

- oznaka CE: pomeni oznako, s katero proizvajalec izjavlja, da je proizvod skladen z veljavnimi zahtevami iz usklajevalne zakonodaje Skupnosti, ki zagotavlja njegovo namestitvev;

- usklajevalna zakonodaja Skupnosti: pomeni zakonodajo Skupnosti, ki usklajuje pogoje za trženje proizvodov – „harmonizirani standard“ pomeni standard, ki ga je sprejel eden izmed evropskih organov za standardizacijo iz Priloge I k Direktivi 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe [10] na podlagi predloga, ki ga je pripravila Komisija v skladu s členom 6 navedene direktive.

Upoštevajte, da se pomen sprostitev v prosti promet razlikuje od pojma dajanja na trg.

Dajanje na trg se ne izvaja tam, kjer proizvod v okviru nadzora (še) ni bil odobren za sprostitev v prosti promet ali kjer je bil vnesen v drug carinski postopek (tranzit, skladiščenje ali začasni uvoz), ali pa je v prosti coni.

3.2 Pravne zahteve

3.2.1 Določbe glede carinskega nadzora iz carinskega zakonika Skupnosti

Splošni pravni okvir za carinske organe za spremljanje in izvajanje nadzora neskupnostnega blaga je določen v Uredbi (EGS) št. 2913/92 (carinski zakonik Skupnosti) in Uredbi (EGS) št. 2454/93 (izvedbene določbe k carinskemu zakoniku Skupnosti). Carinski zakonik Skupnosti se nanaša na splošna pravila in postopke, ki se uporabljajo za blago, ki je prispelo v carinsko območje EU ali iz njega, ter določa, da so carinski organi odgovorni predvsem za nadzor notranjega trga EU in morajo zagotoviti ukrepe za zaščito EU pred nepoštenim in nezakonitim trgovanjem. Carinski organi so odgovorni za zagotavljanje varnosti in zaščite EU in njenih prebivalcev, po potrebi v tesnem sodelovanju z drugimi organi in skladno z mejnimi obveznostmi, določenimi na nacionalni ravni. Izvajajo lahko vse carinske nadzore, za katere menijo, da so potrebni, temeljili pa bodo predvsem na analizi tveganja.

3.2.2 Nadzor varnosti in skladnosti proizvodov, ki vstopajo na trg EU, ki ga izvajajo carinski organi skladno s členi 1 (2 in 3) ter členi 27 do 29 Uredbe (ES) št. 765/2008

Z vzpostavitvijo enotnega trga leta 1992 so bile v zvezi z zadržanjem sprostitev proizvodov s strani carinskih organov oblikovane skupne določbe o preverjanju skladnosti s pravili o varnosti proizvodov za izdelke, uvožene iz tretjih držav. Z Uredbo Sveta (EGS) št. 339/93 z dne 8. februarja 1993⁶ so omogočile vključitev MSA. Poleg tega je bil z Odločbo 93/583/EGS⁷ vzpostavljen prednostni seznam proizvodov, ki jih je treba predložiti za carinski nadzor in zadržanje sprostitev. Te določbe so bile razveljavljene z Uredbo (ES) št. 765/2008, ki je razširila svoje področje uporabe in prevzela glavne določbe Uredbe Sveta (EGS) št. 339/93, zlasti tiste v zvezi z zadržanjem sprostitev blaga.

Ta nova uredba uvaja jasen pravni okvir za nadzor proizvodov, ki vstopajo na trg EU, in jasne obveznosti za to pristojnih nacionalnih organov, npr. carinskih organov. To vključuje potrebo po dejavnejšem pristopu k nadzoru uvoženega blaga v zvezi z zahtevami glede varnosti proizvodov. Od nadzornih organov zahteva, da ob vstopu proizvodov v EU in preden se ti sprostijo v prosti promet, izvedejo ustrezne preglede lastnosti proizvodov v zadostnem obsegu.

Na splošno imajo carinski organi v skladu s členoma 27 in 28 Uredbe (ES) št. 765/2008 naslednje pristojnosti:

- da zadržijo sprostitev proizvodov, kadar obstaja sum, da proizvodi niso varni in/ali niso skladni z usklajevalno zakonodajo EU ali ne izpolnjujejo zahtev glede dokumentacije in označevanja (člen 27(3));
- da ne odobrijo sprostitev v prosti promet zaradi razlogov, navedenih v členu 29(1) in (2);

⁶ Glej UL L 40, 17.2.1993, str. 1.

⁷ Glej UL L 279, 12.11.1993, str. 41.

- da odobrijo sprostitev v prosti promet za kateri koli proizvod v skladu z ustrežno zakonodajo EU.

Če je bila sprostitev v prosti promet zadržana, morajo carinski organi o tem nemudoma obvestiti pristojni nacionalni MSA, ki ima na voljo tri delovne dni (glej tudi 3.4), da izvede predhodno preiskavo proizvodov in se odloči:

- ali se lahko sprostijo, ker ne pomenijo resnega tveganja za zdravje in varnost ali ne kršijo usklajevalne zakonodaje EU;
- ali jih je treba zadržati, ker so potrebni nadaljnji pregledi⁸ za zagotovitev njihove varnosti in skladnosti.

Carinski organi so odgovorni za sprejetje odločitve za sprostitev ali zadržanje sprostitve blaga. MSA morajo določiti, ali je blago, ki bo sproščeno v prosti promet, skladno z usklajevalno zakonodajo EU, in carinske organe pravočasno obvestiti o svoji odločitvi.

Če MSA potrdi, da proizvodi predstavljajo resno tveganje ali da niso skladni, je dajanje proizvodov na trg EU prepovedano. Vendar se MSA lahko tudi odloči, da jih uniči ali drugače onemogoči njihovo delovanje, če meni, da je to potrebno in sorazmerno. Kjer je uvoz prepovedan, carinski organi v trgovinskem računu, v katerih koli drugih spremnih dokumentih ali v elektronskem sistemu navedejo, da je uvoz proizvoda prepovedan, ker je proizvod nevaren ali neskladen. Čeprav MSA sprejme končno odločitev o izvedbi ukrepa, je očitno, da bodo carinski organi imeli ključno vlogo pri preprečevanju širjenja proizvodov, ki niso varni ali skladni, na trg EU.

3.3 Glavne obveznosti zadevnih gospodarskih subjektov⁹

Praviloma je **proizvajalec** edini gospodarski subjekt, ki je odgovoren za proizvodnjo in/ali oblikovanje proizvoda v skladu z ustrežno zakonodajo EU ali drugimi določbami, če obstajajo.

Uvoznik ima pomembno vlogo pri uvoženem proizvodu, saj je odgovoren za proizvod, ki ga namerava dati na trg EU. Zato na trg EU daje samo varne ali skladne proizvode. Poleg tega preden da proizvod na trg, zagotovi, da:

- je bil izveden ustrezen postopek ugotavljanja skladnosti;
- je proizvajalec pripravil ustrezno tehnično dokumentacijo; in
- imajo proizvodi ustrezne oznake skladnosti, kot je oznaka CE, če se to zahteva.

⁸ Člen 27(1) predvideva vrste kontrol, ki se izvajajo v zvezi z lastnostmi proizvoda, tj. preverjanja dokumentov, fizična preverjanja in laboratorijske preglede.

⁹ Glej člene R2, R3 in R4 Sklepa 768/2008 o trženju proizvodov, objavljenega v UL L 218, 13.8.2008, str. 82.

Uvoznik na proizvodu (ali na embalaži ali spremnih dokumentih) navede ime, registrirano trgovsko ime ali registrirano blagovno znamko in naslov, na katerem je dosegljiv.

Če ve, da proizvod predstavlja resno tveganje, o tem obvesti proizvajalca in MSA ter izvede ustrezne ukrepe (umik sprostitev v prosti promet, korektivni ukrepi, drugi carinski postopki), če je to mogoče.

Sodeluje z ustreznimi organi ter jim na utemeljeno zahtevo zagotovi vse informacije in dokumentacijo za dokazovanje varnosti in skladnosti proizvodov.

3.4 Razlaga v zvezi z rokom „treh delovnih dni“, navedenim v členu 28 Uredbe (ES) št. 765/2008

Če MSA v treh delovnih dneh od zadržanja sprostitev v prosti promet carinskih organov ni uradno obvestil o morebitnih ukrepih, ki jih je izvedel, se proizvod sprosti v prosti promet, če so bile izpolnjene vse ostale zahteve in formalnosti, ki se nanašajo na tako sprostitev.

Glede na zelo kratek časovni rok je treba zagotoviti, da MSA, pristojen za proizvod v smislu Uredbe (ES) št. 765/2008, nemudoma prejme uradno obvestilo – ter vzorce in slike proizvoda, kjer je to primerno.

Celoten postopek od zadržanja do sprostitev v prosti promet ali prepovedi blaga s strani carinskih organov se izvede nemudoma, da se prepreči ustvarjanje ovir za zakonito trgovino, vendar ga ni treba končati v treh delovnih dneh. Zadržanje sprostitev lahko ostane veljavno toliko časa, kolikor ga zahteva MSA, da izvede ustrezne preglede proizvodov, ki mu omogočijo sprejetje končne odločitve. MSA morajo zagotoviti, da prosti pretok proizvodov ni omejen bolj, kot to dovoljuje usklajevalna zakonodaja Skupnosti ali katera koli druga ustrezna zakonodaja EU.

V tem primeru MSA v treh delovnih dneh obvesti carinske organe, da je začel s postopkom sprejemanja končne odločitve v zvezi z blagom. Sprostitev v prosti promet ostane zadržana, dokler MSA ne sprejme končne odločitve. Uradno obvestilo carinskim organom omogoča, da podaljšajo prvotni rok zadržanja. Blago bo ostalo pod carinskim nadzorom, tudi če je dovoljeno skladiščenje na drugem kraju, ki ga odobrijo carinski organi.

4. OPERATIVNI POSTOPKI

4.1 Skupni pristop carinskih organov in organov za nadzor trga k uvoznemu nadzoru

Organi držav članic, ki so odgovorni za nadzor proizvodov, ki vstopajo na trg EU, tj. carinski organi in MSA, imajo za izvajanje nadzora varnosti in skladnosti uvoženih proizvodov, kot to zahteva Uredba, pooblastila in sredstva, potrebna za ustrezno opravljanje svojih nalog, preden se ti proizvodi sprostijo v prosti promet (člena 27(1) in 18(3)). To brez poseganja v možnost, predvideno v Uredbi, pomeni, da uničijo blago, ki

ni varno ali skladno, če predstavlja resno tveganje in če menijo, da je to potrebno in sorazmerno (člen 29(4)).

Glede na upravno strukturo bodo carinski organi v nekaterih državah članicah prevzeli vodilno vlogo pri izvajanju nadzora, medtem ko bodo v drugih primerih MSA odgovorni za nadzor celotnega ali določenega blaga.

Pri vsakodnevnem delu carinskih organov in MSA je treba v zvezi z operativnimi postopki upoštevati dva glavna vidika.

Prvič, Uredba zavezuje k izvajanju ustreznih pregledov lastnosti proizvodov „v zadostnem obsegu“ pred sprostitvijo proizvodov v prosti promet. Poleg tega člen 27(1) navaja, da morajo biti ustrezni pregledi skladni s splošnimi načeli iz člena 19(1). Ta načela pooblašajo organe, ki so odgovorni za nadzor proizvodov, ki vstopajo na trg EU, da na podlagi ustreznih vzorcev izvajajo preverjanja dokumentov, fizična preverjanja in laboratorijske preglede. Kjer so v te preglede vključeni carinski organi, se njihova dejavnost lahko olajša tako, da od MSA prejema ustrezne informacije (člen 27(2) in (5)) o, npr., kategorijah proizvodov, zelo tveganih gospodarskih subjektih ali proizvajalcih in kakršne koli druge ustrezne informacije o že ugotovljenih primerih resnega tveganja ali neskladnosti (člen 29(5)). Da se poveča učinkovitost pregledov, morajo carinski organi te informacije prejeti takoj, ko je to mogoče, skupaj z dodatnimi informacijami, da bodo razumeli resnost zadevnega tveganja. To jim bo omogočilo, da na podlagi analize tveganja oblikujejo potrebno strategijo nadzora varnosti in skladnosti.

Drugič, člen 27(3) Uredbe (ES) št. 765/2008 carinske organe zavezuje k zadržanju sprostite v prosti promet za neskupnostno blago, če se med izvajanjem uvoznega nadzora ugotovi, da blago krši ali domnevno krši zakonodajo Skupnosti. Glede na člen 27(3) se kršitve pojavijo, ko:

(a) ima proizvod, kadar je pravilno vgrajen, vzdrževan in uporabljen, značilnosti, za katere obstaja sum, da resno ogrožajo zdravje, varnost, okolje ali kateri koli drug javni interes;

(b) proizvodu ni priložena dokumentacija, obvezna po ustrezni usklajevalni zakonodaji Skupnosti, ali pa ni označen v skladu s to zakonodajo; in/ali

(c) je bila na proizvod nameščena napačna ali zavajajoča oznaka CE.

Če se katera koli od teh ugotovitev potrdi, carinski organi zadržijo sprostitev v prosti promet in na dogovorjen način takoj obvestijo MSA. Nato mora MSA v treh delovnih dneh obvestiti carinske organe o morebitnih ukrepih, ki jih je izvedel v zvezi s proizvodom, za katerega se je zadržala sprostitev v prosti promet.

Če MSA meni, da proizvod ne predstavlja resnega tveganja za zdravje in varnost ter je skladen z usklajevalno zakonodajo EU, o tem na dogovorjen način uradno obvesti carinske organe, ki nato nadaljujejo s preverjanjem blaga (npr. sprostitvijo v prosti promet).

Carinski organi bodo MSA na dogovorjen način zagotovili vse razpoložljive informacije za ugotovitev skladnosti z veljavnimi zahtevami in predložili ali omogočili odvzem vzorcev proizvoda, če se bo to od njih zahtevalo.

V primerih, ko MSA niso pristojni za nadzor zunanjih meja (odvisno od upravne strukture države članice), MSA organom, odgovornim za nadzor zunanjih meja (carinskim organom), zagotovijo ustrezne informacije v zvezi s proizvodi ali z gospodarskimi subjekti, za katere je bilo ugotovljeno resno tveganje ali neskladnost, skupaj s kakršnimi koli drugimi ustreznimi informacijami o tveganju (vključno s pomanjkanjem informacij o sledljivosti), ki bodo na mejah olajšale identifikacijo domnevnih proizvodov, ki niso varni ali skladni. Na splošno so te informacije javnosti dostopne v sistemu RAPEX (<http://ec.europa.eu/rapex>).

Ustrezni pregledi se morajo izvesti pred sprostitvijo proizvoda v prosti promet. Ker se lahko dolžina tega obdobja meri v minutah, mora biti učinkovitost izvajanja varnosti in skladnosti proizvodov na mejah za dokončanje potrebnega nadzora jasno povezana z ustrezno uporabo pristopov, ki temeljijo na tveganju, in uspešnim izvajanjem dogovorjenih ravni sodelovanja med carinskimi organi in MSA.

Če proizvod predstavlja resno tveganje, člen 29(1) zavezuje MSA k izvajanju ukrepov za prepoved dajanja proizvoda na trg. MSA na dogovorjen način uradno obvesti carinske organe o svoji odločitvi ter jih zadalži, da blaga ne sprostijo v prosti promet in da na trgovinski račun ali na kateri koli drug spremni dokument ali v elektronski sistem vnesejo naslednji zaznamek:

„Nevaren proizvod – sprostitvev v prosti promet ni dovoljena – Uredba (ES) št. 765/2008“.

Če proizvod ni skladen z usklajevalno zakonodajo Skupnosti, člen 29(2) zavezuje MSA, da izvedejo ustrezne ukrepe in na dogovorjen način uradno obvestijo carinski urad, pristojen za postopek, vključno s tem, da carinske organe po potrebi zadalžijo, da proizvoda ne sprostijo v prosti promet in da na trgovinski račun ali na kateri koli drug spremni dokument ali v elektronski sistem vnesejo zaznamek **„Proizvod ni skladen – sprostitvev v prosti promet ni dovoljena – Uredba (ES) št. 765/2008“**.

V primerih, ko sprostitvev v prosti promet ni dovoljena in so proizvodi nadalje deklarirani za drug carinski postopek (če MSA temu ne nasprotuje ali zahteva, da se blago uniči), je treba zaznamke iz odstavkov 1 in 2 člena 29 vnesti v dokumente, ki se uporabljajo v povezavi s tem novim odobrenim carinskim postopkom (člen 29(3)).

Skladnost s pravili o varnosti in skladnosti proizvodov se ne uporablja za neskupnostno blago, ki ni deklarirano za sprostitvev v prosti promet, kot je tisto v tranzitu ter nameščeno v prostih conah in prostih skladiščih. Vendar se lahko pojavijo informacije, da to blago ni skladno s pravili o varnosti in skladnosti proizvodov v EU (vendar ne predstavlja resnega tveganja, ki omogoča takojšnje uničenje, kot je določeno v členu 29(4) Uredbe (ES) št. 765/2008). Take informacije je treba posredovati ustreznim organom, da se pozneje prepreči dajanje takega blaga na trg EU.

Če blago ni skladno z usklajevalno zakonodajo EU, lahko odgovorni organi izvedejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da bo blago spremenjeno na primeren način, kar bo omogočilo nadaljnjo sprostitvev v prosti promet.

Če se za blago, ki je bilo prvotno deklarirano za sprostitvev v prosti promet, ugotovi, da ni skladno z usklajevalno zakonodajo Skupnosti, je lahko dano v drugo carinsko dovoljeno rabo ali uporabo (nadomestni carinski postopek, razen sprostitvev v prosti promet, člen 29(3)). MSA se lahko odloči, da to blago uniči, če predstavlja resno tveganje in če

organi menijo, da je to potrebno in sorazmerno (člen 29(4)). V vsakem primeru lahko končno odločitev v zvezi s sprejetjem odobritve tega blaga za drugo carinsko dovoljeno rabo ali uporabo sprejme le carinska uprava, ker je edini organ, pristojen za to odločitev.

Pri ponovnem deklariranju blaga za sprostitev v prosti promet, ki je bilo predhodno označeno kot „**nevaren proizvod – sprostitev v prosti promet ni dovoljena – Uredba (ES) št. 765/2008**“ ali „**proizvod ni skladen – sprostitev v prosti promet ni dovoljena – Uredba (ES) št. 765/2008**“, bo morala carinska uprava zaprositi MSA za potrditev izvedbe potrebne spremembe blaga, zaradi katere je skladno z zahtevami iz vidika varnosti in skladnosti proizvodov.

Če MSA carinsko upravo obvesti, da lahko blago, ki je bilo prijavljeno MSA, sprostijo, carinska uprava ne sme še naprej blokirati tega blaga, če so bile izpolnjene nadaljnje carinske obveznosti. Če bodo potrebni nadaljnji korektivni ukrepi glede tega blaga, bo MSA to spremljal.

V nekaterih primerih se lahko kraj deklaracije blaga za sprostitev v prosti promet razlikuje od vstopnega mesta blaga. To ne izključuje izvajanja ustreznega nadzora na mestu vstopa s strani odgovornih organov. Vendar če je blago deklarirano za sprostitev v prosti promet pozneje, morajo odgovorni organi, ki so izvedli nadzor na mestu vstopa, carinskim organom na kraju deklaracije posredovati zadostne informacije za zagotovitev, da je v prosti promet sproščeno samo varno in skladno blago. Posredovanje rezultatov nadzora na vstopnem mestu se lahko uporablja tudi za preprečevanje kasnejših dvojnih pregledov.

Nadzorni organi, odgovorni za prvi pregled in nadzor blaga, morajo biti v celoti obveščeni o možnih dejavnih tveganja v zvezi z uvoženim blagom. Za ta namen lahko uporabijo orodja, ki so na voljo v posebnem delu Smernic. Omogočila jim bodo vzpostavitev in nadaljnje izvajanje ustreznih strategij nadzora ter osredotočanje na kategorije proizvodov, v zvezi s katerimi je bilo ugotovljeno resno tveganje ali neskladnost. Zato je treba zagotoviti izmenjavo informacij med odgovornimi organi (MSA in carinskimi organi).

Če carinska uprava pri naknadnem nadzoru ugotovi, da obstajajo kazalniki, da proizvod, ki je že bil sproščen v prosti promet, morda ni skladen z veljavnimi zahtevami glede varnosti proizvodov, mora te informacije nemudoma posredovati ustreznim MSA, da jim po potrebi in skladno z ustrežno veljavno zakonodajo omogoči, da pozneje izvedejo nadaljnje korektivne ukrepe na notranjem trgu.

Carinski organi bi lahko pri opravljanju drugih davčnih nadzorov in nadzorov preprečevanja tihotapljenja, ki so običajen del njihovih vsakodnevnih nalog, med izvajanjem teh dejavnosti lahko uporabili dostopne kontrolne sezname in informativne liste o varnosti in skladnosti proizvodov, ki so vključeni v posebnem delu Smernic. Za zagotovitev vzajemnih informacij si ustrezne informacije izmenjujejo z MSA.

Carinski analitiki in upravitelji virov bi lahko uporabili različne razpoložljive kontrolne sezname in informativne liste o varnosti in skladnosti proizvodov za predhodno oceno tveganja za proizvode, ki bi lahko povzročili resno zaskrbljenost glede javne varnosti. Carinski organi bi lahko na podlagi podatkov razdelili vire za obravnavanje področij, ki predstavljajo večje tveganje. V najboljšem primeru bodo carinski organi to storili v sodelovanju s svojim MSA, vendar lahko to izvedejo tudi samostojno.

4.2 Nadzor v okviru poenostavljenega carinskega postopka

MSA so lahko odgovorni tudi za določen nadzor blaga, za katerega subjekti uporabljajo poenostavljen carinski postopek. Ker poenostavljene carinske postopke zelo pogosto uporabljajo gospodarski subjekti, je treba zagotoviti, da se pri postopku izdajanja dovoljenja za poenostavljen postopek upošteva subjektovo poznavanje morebitnega tveganja v zvezi z blagom, ki bo uvoženo v okviru tega postopka. Zato je priporočljivo, da se odločitev za prepoved ali odobritev uporabe poenostavljenih postopkov za določeno blago sprejme na podlagi posvetovanja med carinskimi organi in nacionalnim MSA.

Poleg tega morajo države članice za omogočanje učinkovitega nadzora blaga, za katerega lahko veljajo omejitve v zvezi z zahtevami glede varnosti proizvodov, zagotoviti, da načrt skupnega carinskega nadzora jasno določa vloge in odgovornosti carinskih uprav ter da ta načrt nadzora izpostavlja potrebo po sodelovanju z MSA v ta namen.

Načrt skupnega nadzora, ki je oblikovan za vsako dovoljenje, mora podrobno določati način nadzora omejenega blaga. Načrt mora natančno določati način izvajanja nadzora in za to potrebne časovne razporede.

Upoštevati je treba, da mora lastnik dovoljenja za uporabo poenostavljenih carinskih postopkov, preden se blago sprosti v prosti promet, imeti tudi ustrezno dokumentacijo v zvezi s skladnostjo proizvoda z zahtevami zakonodaje EU ali lokalne zakonodaje (na primer izjavo o skladnosti, tehnično dokumentacijo in poročila o preizkusih).

Kadar se formalnosti izvajajo v eni državi članici, uvoz pa v drugi, je uporaba poenostavljenih postopkov predmet sporazumov med zadevnima državama članicama. To je zato, ker se od ene države članice ne more pričakovati, da izvrši posebne nacionalne zahteve države članice uvoznice, če se te ne uporabljajo v državi članici, v kateri se izvajajo formalnosti. Vendar se države članice lahko dogovorijo, da to storijo, če se lahko vzpostavi zadovoljiv nadzor.

5. NAČELA SODELOVANJA MED CARINSKIMI ORGANI IN MSA

Eden od glavnih ciljev Smernic je zagotovitev, da se med carinskimi organi in MSA vzpostavi in/ali okrepi ustrezno sodelovanje, s čimer se pravni okvir, ki vključuje nadzor varnosti in skladnosti, za uvožene proizvode izvaja na usklajen način in v enaki meri v celotni EU.

Člen 27(2) Uredbe (ES) št. 765/2008 predvideva obveznost sodelovanja med cariniki in uradniki, pristojnimi za nadzor trga. Obveznosti za sodelovanje so vključene tudi v člen 13 carinskega zakonika Skupnosti, ki navaja, da se nadzor, ki se izvaja med carinskimi in drugimi organi, **opravlja v tesnem medsebojnem sodelovanju**. Poleg tega se načela sodelovanja med državami članicami in Komisijo iz člena 24 Uredbe po potrebi (člen 27(5)) razširijo na organe, odgovorne za nadzor zunanjih meja.

Ti predpisi zagotavljajo ustrezno izvajanje kljub dejstvu, da so za izvajanje Uredbe (ES) št. 765/2008 lahko pristojna različna ministrstva in organi. To naj bi med postopkom nadzora omogočilo skupen pristop carinskih organov in MSA.

Na splošno bi morale sodelovanje med carinskimi organi in MSA temeljiti na formalnih sporazumih, ki vključujejo vse potrebne vidike in elemente za zagotovitev ustreznega izvajanja postopka nadzora. Vse odločitve v zvezi z odgovornostmi (*kdo?*), ustrezen čas in kraj ukrepanja zadevnih organov (*kdaj in kje?*), opis obrazložitve izbranega pristopa (*zakaj?*) ter uporabljena metodologija (*kako?*) morajo biti jasno opredeljeni, da carinskim organom in MSA omogočijo ustrezno izpolnjevanje zahtev, opisanih v Uredbi. To vključuje potrebo po razvoju skupnega pristopa sodelovanja k varnosti in skladnosti proizvodov za celotno ciljno skupino – tj. carinske organe, MSA in gospodarske subjekte, ki upoštevajo priporočila in elemente iz teh smernic.

Dogovorjeni elementi, opisani v veljavnih Smernicah, se morajo izvajati na enoten način na nacionalni ravni. Skupni postopek izvajanja mora zagotoviti, da je postopek nadzora preglednejši in enotnejši v vseh državah članicah. Zato se v praksi priporoča, da se spremlja in ocenjuje trenutni položaj v državah članicah, s čimer se zagotovi, da:

1. se že sprejeti sporazumi med odgovornimi organi na nacionalni ravni v državah članicah pregledajo, s čimer se zagotovi, da so v teh sporazumih ustrezno upoštevani vsi priporočeni elementi, opisani v Smernicah;
2. se postopki za oblikovanje novega sporazuma, ki temeljijo na priporočilih iz Smernic, izvedejo takoj, ko je to mogoče, v tistih DC, kjer taki sporazumi še ne obstajajo.

Enotno izvajanje zahtev iz Smernic je pomemben element za prihodnje skupne ukrepe na področju nadzora varnosti in skladnosti. Ti skupni ukrepi bi morali nadalje izhajati iz sodelovanja na podlagi dogovorjenih načel in elementov Smernic.

Pred začetkom praktičnega sodelovanja med odgovornimi organi bi se v najboljšem primeru morali izvesti naslednji koraki:

1. vzpostavitev stikov med carinskimi organi in MSA – strateška, upravna in operativna strokovna raven (opomba 1 Smernic vključuje povezavo do uradnega seznama nacionalnih MSA);
2. vzpostavitev ustreznega pristopa za zagotovitev, da se bodo sporazumi oblikovali na primeren način;
3. določitev „nacionalnih pristojnosti in nalog“ sporazumov, na katerih bo temeljilo nadaljnje skupno sodelovanje med carinskimi organi in MSA. Te nacionalne pristojnosti in naloge morajo temeljiti na priporočilih Smernic in morajo upoštevati posebne določbe iz nacionalnih zakonodaj in/ali upravno strukturo;
4. izvajanje sporazumov v praktičnih postopkih, ki se bodo izvajali med postopkom nadzora;
5. vključenost carinske uprave se upošteva pri pripravi nacionalnih programov za nadzor trga v skladu s členom 18(5) Uredbe (ES) št. 765/2008.

6. PRIPOROČENI ELEMENTI ZA VKLJUČITEV V NACIONALNE SPORAZUME MED CARINSKIMI ORGANI IN ORGANI ZA NADZOR TRGA V ZVEZI Z NADZOROM VARNOSTI IN SKLADNOSTI PROIZVODOV

Zaradi izmenjave izkušenj in najboljših praks se priporoča, da se v sporazume o sodelovanju vključijo naslednji elementi:

- seznam stikov odgovornih uradnikov obeh organov – carinskega organa in organa za nadzor trga, vključno z revizijsko klavzulo, da se zagotovijo redne posodobitve;
- določitev dogovorjenih vlog in odgovornosti v zvezi z nadzorom, ki ga bodo izvajali carinski organi in/ali MSA, pri čemer se upoštevajo nacionalne strukture in lokalne razmere;
- izmenjava informacij in podatkov med carinskimi organi in MSA, povezanih s postopkom nadzora, ki je potreben za odločanje in prihodnje dejavnosti ciljnega načrtovanja, ki temelji na tveganju, in nadzora, pri čemer se upoštevajo orodja IT;
- ustrezna izmenjava informacij med carinskimi organi in MSA, ki se nanaša na izdajo dovoljenja za poenostavljen carinski postopek na nacionalni ravni, ter med državami članicami;
- uvedba rednih sestankov med cariniki in uradniki, pristojnimi za nadzor trga, na ustrezni strateški, upravni in operativni ravni z dogovorjenimi pristojnostmi in nalogami;
- MSA morajo pri oblikovanju svojih nacionalnih programov za nadzor trga ustrezno upoštevati potrebe carinskih organov. Ta program mora upoštevati ravnovesje med proaktivnimi in reaktivnimi dejavnostmi nadzora ter katere koli druge dejavnike, ki bi lahko vplivali na prednostne naloge izvrševanja. V ta namen je treba na mejah zagotoviti zmogljivost virov;
- pogoji za uspešno in učinkovito dolgoročno sodelovanje;
- postopki za obravnavanje novih in nenačrtovanih proizvodov, za katere obstaja sum, da niso varni in/ali skladni, ali zelo tveganih gospodarskih subjektov;
- načrtovanje prihodnjih sestankov;
- usposabljanje odgovornih uradnikov;
- skupne oblike usposabljanja;
- metode, procesi, postopki, in elementi sodelovanja med določenimi projekti;
- zgodnje obveščanje med carinskimi organi in MSA v zvezi s prihajajočimi zakonodajnimi predlogi, ki vplivajo na oba organa;
- oblikovanje jasnih pravil za zaseženo blago, vključno z vodenjem stroškov skladiščenja.
